

van ruimer begrip en grooter verdraagzaamheid, dezelfde geest van fanatieke bekrompenheid en liefdelooze, uit angst geboren geloofsijver nog onverzwakt voortbestaat.

Winkels met groote spiegelruiten en weidsche uitstallingen waren er vroeger in Laren niet te vinden. Wel hadden de weversbazen allen winkels, waar van alles te koop was, maar daar zij het voornamelijk van het eigen werkvolk moesten hebben, werd er maar weinig vertoon naar buiten gemaakt. Overigens zag men hier en daar achter de troebele vensterruitjes van armelijke woningen 't een en ander uitgesteld: eenige zakjes blauwsel, een paar bossen zwavelstokken en een flesch met suikerballen deden zien, dat ergens kruidenierswaren te krijg waren; wat mutsenkant, een rol bombazijn of friesch bont getuigden van manufacturen, of wat kool, sla en wortelen kondigden den groenteboer aan.

In een gedeelte van een der alleroudste huizen, niet ver van den Brink, woonde zulk een bescheiden groenteboer, Kobus Vos, om zijne moeilijke spraak nooit anders dan 'stamelige Kobussie' genoemd. Langs de muren van het kille, sombere achterhuis, stonden eenige kapottige manden met aardappelen, en al naar gelang het jaargetij het meebracht, zwierf er wat afval van groente over de nattig uitgeslagen estrikken op den grond.

Maar nog minder aanzienlijk dan zijn winkel was Kobus zelf. Men zou zich moeilijk onogelijker mannetje kunnen voorstellen. Uit zijn geheele verschijning en de manier, waarop hij sterk voorovergebogen op zijn korte, kromme beenen voortsjokte sprak de onderworpenheid van een geslagen hond, en vol angst en verlegenheid was de vage blik van zijn fletse, tranende oogen. 'Stamelige Kobussie' was dan ook door de zonderlinge gesteldheid van zijn bekrompen geest niet juist voor zijn plezier op de wereld. Uit eene familie stammend, waarvan bijna alle leden een slag van den molen beet hadden, uitte zich bij hem deze ziekelijke aanleg door een voortdurende angst voor de hel, die hem tot malens toe vervolgde. Meestal was hij zeer zwijgzaam en verkropte z'n angst in stilte, maar soms werd de kwellung hem te groot: dan moest hij 't er uitgooien en probeerde hij stotterend te preeken. Enkele woorden, die hij waarschijnlijk eens gehoord had van de jaarlijks gedurende den vastentijd weerkerende boetpredikers, hadden zich onuitwischbaar in zijn ziekelijk brein geprent, en kwamen in zulke oogenblikken van opgewondenheid boven. Dan richtte hij zich zoo recht mogelijk op, keek zonder iemand bepaald aan te zien met zijn knippende traanoogen omhoog, schudde met uitgestrekten wijsvinger zenuwachtig zijn hand en bracht er met moeite uit:

— 'O, gij, zô-zô-zô-zô-zondaars, wacht U voor het 'ellevuur, het aardsch vuur is er kô-kô-kô-koud bij!'